

Warszawa, 09-07-2024 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Valeri Vachev

XI.811.2.2018.DB

Pan

Łukasz Krasoń

**Pełnomocnik Rządu ds. Osób
Niepełnosprawnych**

**Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki
Społecznej**

ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

Rzecznik Praw Obywatelskich, stojący na straży wolności i praw człowieka i obywatela, szczególną uwagę poświęca zagadnieniu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami prawa do godnego i niezależnego życia, mając na względzie normy wynikające nie tylko z Konstytucji RP, ale również Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012, poz. 1169; dalej jako: „Konwencja”). Celem Konwencji jest popieranie, ochrona oraz zapewnienie pełnego i równego korzystania ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności przez wszystkie osoby z niepełnosprawnościami oraz poszanowanie ich przyrodzonej godności.

We wrześniu 2018 r. Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami dokonał pierwszego przeglądu wdrażania Konwencji w Polsce i wydał swoje rekomendacje¹. Uwagi Komitetu wskazują na poczynione postępy, lecz przede wszystkim skupiają się na obszarach, które wymagają podjęcia działań w celu zapewnienia realizacji postanowień Konwencji w prawie i w praktyce. Mając na uwadze efektywność oddziaływania, Komitet podkreślił potrzebę szerokiego rozpowszechnienia jego Uwag, w tym wśród organizacji pozarządowych i organizacji osób z niepełnosprawnościami, a także samych osób z niepełnosprawnościami i członków ich rodzin, w języku urzędowym i językach mniejszości, w tym w języku migowym, oraz w dostępnych formatach, w tym w wersji łatwej do czytania i zrozumienia, a także udostępnienia ich na rządowej stronie internetowej poświęconej prawom człowieka².

Pomimo upływu niemal 6 lat od publikacji wyżej wspomnianych rekomendacji, tłumaczenie – zarówno na język polski, na Polski Język Migowy (PJM), jak i opracowanie ich treści w języku łatwym do czytania i rozumienia – do tej pory nie zostało publicznie udostępnione. Tym samym nie zrealizowano m.in. ww. zalecenia, a zasięg oddziaływania wydanych Uwag jest ograniczony.

Sytuacja ta budzi uzasadniony sprzeciw Rzecznika Praw Obywatelskich, działającego także jako organ monitorujący wdrażanie Konwencji. Należy przy tym podkreślić, że władze państwowe zobligowane są do przedłożenia kolejnego sprawozdania z realizacji Konwencji do 25 września 2026 r., uwzględniającego postępy we wdrożeniu Uwag Komitetu z 2018 r.³. Ponadto art. 33 ust. 3 Konwencji podkreśla obowiązek państw-stron do zapewnienia, by społeczeństwo obywatelskie, w szczególności osoby z niepełnosprawnościami i reprezentujące je organizacje były włączone w proces monitorowania wdrażania Konwencji i umożliwiono im pełne

¹ Uwagi końcowe Komitetu ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami pod adresem Polski, CRPD/C/POL/CO/1, dostępne w wersji elektronicznej pod adresem: <https://www.ohchr.org/en/documents/concluding-observations/crpdcpolco1-concluding-observations-initial-report-poland> [dostęp 4 lipca 2024 r.], dalej jako: „Uwagi”.

² Ibidem, pkt 58 i pkt 60.

³ Ibidem, pkt 61.

uczestnictwo w tym procesie⁴. Komitet ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami w Komentarzu ogólnym nr 7 podkreślił, że zarówno Konwencja, jak i związane z nią strategie wdrażania powinny być przetłumaczone i udostępnione osobom reprezentującym szeroką różnorodność niepełnosprawności. Państwa-strony powinny również zapewnić osobom z niepełnosprawnościami dostęp do informacji, które pozwolą im zrozumieć i ocenić kwestie związane z procesem decyzyjnym oraz wnieść znaczący wkład w proces monitorowania⁵. Do takich informacji z pewnością należą Uwagi Komitetu ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami, które stanowią listę zaleceń adresowanych do państw-stron Konwencji. Brak ogólnodostępnego tłumaczenia omawianego dokumentu oraz jego publikacji w formatach dostępnych utrudnia aktywny udział osób z niepełnosprawnościami w procesie monitorowania wdrażania postanowień Konwencji.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie wyjaśnień w niniejszej sprawie oraz poinformowanie, w jakim terminie nastąpi udostępnienie tłumaczenia Uwag Komitetu ONZ ds. Praw Osób z Niepełnosprawnościami na język polski, Polski Język Migowy i ich opracowania w tekście łatwym do czytania i rozumienia oraz w formatach dostępnych.

Łączę wyrazy szacunku

Valeri Vachev

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁴ Zob. też pkt 59 Uwag końcowych.

⁵ General comment No.7 on Article 4.3 and 33.3 - the participation of persons with disabilities in the implementation and monitoring of the Convention pkt 40, dostępny w wersji elektronicznej pod adresem: <https://www.ohchr.org/en/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no7-article-43-and-333-participation> [dostęp 4 lipca 2024 r.].